

Zaaknummer : 00613425
Ons Kenmerk : ODH741679
Datum : 26-01-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 4 maart 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, (in samenhang met artikel 3.8) van de Wet natuurbescherming. De ontheffing is aangevraagd door Waardzone C.V. De aanvraag heeft betrekking op het bouwrijp maken van agrarisch gebied voor woningbouw en het bouwen van 160 woningen in de daarvoor bestemde ontwikkelingslocatie "Waardzone 't Oog". De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de ooievaar, het verstoren, het opzettelijk doden en vangen en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper, het vernielen en rapen van eieren van de platte schijfhoren en het anders dan voor verkoop, onder zich hebben en vervoeren van de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de grote modderkruiper en de platte schijfhoren. Het afvangen vindt plaats middels niet-selectieve middelen. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk vernielen van nesten of rustplaatsen van de ooievaar (*Ciconia ciconia*);
- artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk doden en vangen van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.5, derde lid van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben of vervoeren van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.9, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het vangen van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*) met gebruikmaking van niet-selectieve middelen;
- artikel 3.10, eerste lid en onder a, in samenhang met artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het doden en vangen van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*);

- artikel 3.10, eerste lid en onder b, in samenhang met artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*);

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 maart 2022 tot en met 31 december 2032. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Waardzone C.V.;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 16 januari 2023 en 20 juni 2023 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. als vangmiddelen als bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, van de Wet natuurbescherming aan te wijzen:
  - schepnet en steeknet met een maximale maaswijdte van drie millimeter (rugstreepad, poelkikker, heikikker, platte schijfhoren);
  - vangemmer (rugstreepad, poelkikker en heikikker);
  - schepnet en steeknet met een maximale maaswijdte van drie millimeter, vangbakken of vangemmers en/of door het toepassen van elektrovisserij (DEKA vermogen 5 kW) (grote modderkruiper).
- V. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2035.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlagen:

1. Conceptschets ecologische verbindingen
2. Conceptschets inrichting compensatiegebied
3. De verschillende fasen van het afvangen

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient:
  - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
  - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - c. het aanbrengen van de tijdelijke voorzieningen, zijnde de weringschermen, uiterlijk twee weken voorafgaand aan het plaatsen schriftelijk te melden;
  - d. het realiseren van de permanente voorziening, zijnde het compensatiegebied, uiterlijk één maand voorafgaand aan de werkzaamheden schriftelijk te melden;
  - e. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - f. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van te voren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het 'Activiteitenplan rugstreepad, poelkikker, heikikker, platte schijfhoren en grote modderkruiper' van 13 februari 2023, (Hierna: activiteitenplan), de inrichtingskaart 'Waardzone 't oog fase 1' van 7 juni 2023 en de aanvullende gegevens van 16 januari 2023 en 20 juni 2023 (Hierna: aanvullende gegevens). Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld, waarin in ieder geval het volgende dient te worden opgenomen:
  - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c. de uit te voeren werkzaamheden;
  - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden, goedkeuring oplevering ecologische voorzieningen e.d.) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichhouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.

4. De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door deskundigen¹ op het gebied van de ooievaar, de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper.
5. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het Activiteitenplan en de inrichtingskaart 'Waardzone 't Oog fase 1' van 7 juni 2023 en de aanvullende gegevens van 16 januari 2023 en 20 juni 2023.
6. Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
7. Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voorschrift 1) te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

Afvangen rugstreeppad, heikikker, poelkikker, platte schijfhoren en grote modderkruiper

8. Voordat het daadwerkelijke afvangen van de rugstreeppad, de heikikker en de poelkikker met toepassing van de vangemmers van start gaat (niet zijnde het plaatsen van de schermen), dient bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (voorschrift 1) melding te worden gedaan van de verwachte startdatum en duur van deze maatregel, de controlefrequentie en controletijdstippen, inclusief een notitie waarin staat vermeld door wie de vangacties uitgevoerd worden en bij welke vangresultaten wordt gestopt met afvangen en waarom.
9. De amfibieënschermen en -roosters dienen functioneel te zijn gedurende de periode waarin deze worden ingezet én in de actieve periode van de rugstreeppad, de poelkikker en de heikikker. Hiertoe dienen amfibieënschermen en -roosters te worden gecontroleerd op functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit op zo kort mogelijke termijn weer hersteld te worden. Deze controles dienen in de periode november tot en met februari, één keer per maand, in de maanden maart en oktober één keer per twee weken en in de periode april tot en met september één keer per week te worden uitgevoerd. Van de controles dient verslag te worden gedaan in het ecologisch logboek (zie voorschrift 11).
10. Uiterlijk één week voordat de te dempen watergangen worden leeggevestigd met elektrovisserij, dient van de aanvangsdatum melding te worden gedaan bij Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (voorschrift 1).
11. In het ecologisch logboek (zie voorschrift 3):

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk. (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- a. dient door de ecologisch deskundige (zie voorschrift 4) verslag te worden gedaan van het afvangen en uitzetten van de rugstreeppad, de heikikker, de poelkikker, de platte schijfhoren en de grote modderkuiper. Het betreft o.a. het aantal vangemmers per strekkende meter, de momenten waarop de vangemmers zijn gecontroleerd, verslaglegging van het aantal gevangen rugstreeppadden, heikikkers, poelkikkers, platte schijfhorens en grote modderkruipers, de levensfasen van de gevangen individuen, de verplaatsingen en eventuele bijvangsten of slachtoffers;
  - b. dient uitdrukkelijk aangetoond te worden dat voldoende rekening is gehouden met de weersomstandigheden tijdens het afvangen;
  - c. dienen de selectiewijze van het plukken van watervegetatie met platte schijfhoren, de methode waarmee deze worden verplaatst alsook de condities en data waaronder dit gebeurt opgenomen te worden;
  - d. dient door de ecologisch deskundige (voorschrift 4) verslag te worden gedaan van het afvangen en verplaatsen van de soorten;
  - e. dienen de controlemomenten, de bevindingen en eventuele herstelmomenten van de amfibieënschermen en –roosters opgenomen te worden.
12. Op het afvangen en verplaatsen van de rugstreeppad, de poelkikker en de heikikker zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing:
- a. voor het afvangen dienen in het met schermen afgesloten terrein ook amfibieënschermen kruislings geplaatst te worden welk per 25 meter lengte voorzien zijn van tenminste één vangemmer;
  - b. het afvangen middels schermen en emmers dient plaats te vinden in de periode van 15 augustus tot en met 1 oktober;
  - c. het afvangen en verplaatsen dient onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4) verricht te worden;
  - d. de emmers dienen éénmaal daags, 's ochtends, gecontroleerd te worden op aanwezige individuen van de rugstreeppad, de poelkikker en de heikikker en overige aanwezige soorten;
  - e. met het doorlopen van het afgesloten terrein dienen zichtbare dieren met de hand gevangen te worden;
  - f. voor het afvangen met emmers gelden de volgende voorwaarden:
    - i) de emmers dienen aan de onderzijde op meerdere plaatsen geperforeerd te zijn en te zijn voorzien van schuilmogelijkheden voor kikkers, padden (bijv. zand, gras en/of schors). Deze schuilmogelijkheden mogen er niet toe leiden dat deze soorten uit de emmer kunnen klimmen;
    - ii) om de 10-25 meter dient één emmer aan de binnenzijde van de buitenschermen ingegraven te worden. Aanvullend dienen kruisschermen geplaatst te worden met meerdere emmers verspreid binnen het werkgebied of dienen er schuilplaten gelegd te worden;
    - iii) in de emmers dienen één schuin geplaatste grillige stok/tak te bevatten, zodat overige dieren uit de emmers kunnen klimmen;
    - iv) er dient 10 centimeter boven de emmers een schotel, gaas of een fruitkistje met steen geplaatst te worden, zodat er bescherming is tegen roofvogels en andere (roof)dieren;
    - v) er dient rekening gehouden te worden met de weersomstandigheden. Bij droogte, hitte of regenval moeten de vangemmers tijdelijk dichtgezet worden of vaker gecontroleerd worden. Dit is ter beoordeling aan de deskundige (voorschrift 4);
  - g. de gevangen individuen dienen zo snel mogelijk in het compensatiegebied vrijgelaten te worden. Dit compensatiegebied dient dan al een begroeiing te hebben die tenminste een half groeiseizoen oud is.

- h. er dienen minimaal vijf aaneengesloten dagen, met gunstige weersomstandigheden, géén exemplaren van de rugstreeppad, de poelkikker en de heikikker gevangen te zijn, vóórdát het plangebied door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) mag worden vrijgegeven voor het starten van de voorgenomen werkzaamheden. Voor de rugstreeppad, de poelkikker en de heikikker betekenen gunstige weersomstandigheden dat de luchttemperatuur boven het vriespunt moet zijn, de grondoppervlaktetemperatuur niet lager dan 6 graden Celsius mag zijn, én het mag geen droge periode zijn. Dit ter beoordeling aan de deskundige.
13. De deskundige op het gebied van de platte schijfhoren dient te bepalen of de minimale temperatuur - ten behoeve van de activiteit van de platte schijfhoren - ten tijde van het dempen van de sloten, voldoende is om de werkzaamheden uit te voeren.
14. Bij het verplaatsen van de platte schijfhoren dient ook de watervegetatie, van de te dempen sloten, mee te worden verplaatst naar de sloten in het compensatiegebied maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
15. Het verplaatsen van de platte schijfhoren en de selectie van watervegetaties met (potentieel) aanwezige individuen - dient door een deskundige op het gebied van deze soort te worden uitgevoerd. Hierbij dient minimaal rekening te worden gehouden met de volgende zaken:
- het verplaatsen van de platte schijfhoren dient te worden uitgevoerd na het voortplantingsseizoen, in de periode 1 oktober – 15 oktober, en onder voor de soort gunstige watercondities), zulks ter beoordeling aan de ecologisch deskundige.
  - de waterbodem van de ontvangende watergang dient zo min mogelijk te worden beroerd.
16. Voor de werkzaamheden aan en in de sloten zijn de volgende voorwaarden van toepassing:
- nadat er met schermen afgevangen is, dienen na het afdammen van de sloten, vanaf de start van het verlagen van het waterpeil de nog in de slootdelen aanwezige rugstreeppadden, poelkikkers en heikikkers alsook andere aanwezige soorten (amfibieën en vissen) te worden afgevangen en vrijgelaten te worden in het compensatiegebied (zie bijlage 1). Voor het verlagen van het waterpeil dienen pompen met amfibievriendelijke filters gebruikt te worden. Tevens dient de aanwezige sliblaag door de ecologisch deskundige gecontroleerd te worden op nog aanwezige individuen en ook deze individuen te verplaatsen;
  - voor het afvangen van de grote modderkruiper is het toegestaan om gebruik te maken van steeknetten met een maximale maaswijdte van drie millimeter en/of door het toepassen van elektrovisserij (DEKA vermogen 5 kW) vanuit een boot of met een draagbaar apparaat;
  - het toepassen van elektrovisserij voor het afvangen dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige met aantoonbare ervaring in het toepassen van deze specifieke vangmethode.;
  - het afvangen van de grote modderkruiper dient te worden uitgevoerd in perioden zonder ijsvorming.
17. Zowel bij het afvangen van soorten op het landhabitat als bij het afvangen van soorten in de sloten, dienen alle gebruikte materialen altijd voor- en achteraf grondig ontsmet te worden conform het Desinfectie protocol veldwerk van RAVON².
18. Voorafgaand aan de inrichtingswerkzaamheden in het compensatiegebied en het voorbelasten van het nieuwbouwweggebied, dient door de deskundige te worden gecontroleerd of er geen individuen (inclusief larven) van rugstreeppadden, poelkikkers heikikkers, platte schijfhoren en grote modderkruipers (via steeknet) meer aanwezig zijn in het plangebied.

---

² https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Hygiene_protocol.pdf.

Indien na het uitvoeren van het wegvangen en verplaatsen, alsnog tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, in het te bebouwen en middels het afvangen en vrijgemaakte gebied, toch nog eieren en/of larven van de rugstreeppad, de poelkikker of de heikikker worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden dan direct te worden stilgelegd en dient hiervan direct melding te worden gedaan bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). Voor het op zorgvuldige wijze verplaatsen van de aangetroffen eieren en/of larven dienen de aanwijzingen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid expliciet te worden opgevolgd.

Inrichting compensatiegebied

19. Het compensatiegebied dient aan de zuidzijde, middels een hek of haag van anderhalve meter hoogte gescheiden te worden van de aanliggende woningen en tuinen.
20. Het compensatiegebied dient geheel vrij te blijven van recreatieve voorzieningen. De aanleg van paden is uitsluitend toegestaan aan de zuidzijde van het compensatiegebied. Aanleg van paden langs de oost- en westzijde en noordzijde van het compensatiegebied zijn niet toegestaan.
21. De voortplantingsplekken in het compensatiegebied dienen voor de soorten heikikker, poelkikker en grote modderkruiper een gunstige waterdiepte te hebben. De waterdiepte in de voortplantingsplekken dient tijdens de voorplantingsperiode, niet meer dan 40 cm en niet minder dan 20 cm te zijn. Indien de voortplantingspoelen dreigen droog te vallen, dienen er maatregelen genomen te worden.
22. Uiterlijk één jaar na inwerkingtreding van deze ontheffing dient een concreet voorstel ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden verstrekt, waaruit blijkt dat de realisatie van een faunapassage naar het compensatiegebied aan de Molenweg/het gebied ten noorden van de Betuwelijn en de daaraan gestelde eisen zoals opgenomen in de Notitie van 23 december 2021 van het Compensatieplan, op duurzame wijze en binnen een vanuit ecologisch oogpunt op een redelijke termijn, minder dan tien jaar, zal zijn gerealiseerd (uiterlijk in 2035).

Beheer

23. Uiterlijk één jaar na inwerkingtreding van deze ontheffing dient een concept beheerplan voor het compensatiegebied te zijn opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). Hierin dient te worden opgenomen:
  - a. de wijze en frequentie waarop het periodiek onderhoud en beheer wordt uitgevoerd
  - b. hoe het juiste waterpeil bewaakt wordt;
  - c. hoe de recreatiedruk (verstoring, vervuiling) beperkt wordt;
  - d. de regeling van overdracht van het beheer na het voltooien van het project;
  - e. de voorlichting die aan omwonenden wordt gegeven over het compensatiegebied;
  - f. de wijze waarop aanwezigheid van dit compensatiegebied planologisch geborgd wordt.

Monitoring en vervolgmaatregelen

De goede werking van het compensatiegebied dient gemonitord te worden. Aan de monitoring worden de volgende voorwaarden gesteld:

- g. er dient gedurende een periode van vijf jaar gemonitord te worden door de ecologisch deskundige vanaf het moment van verplaatsen van dieren naar het compensatiegebied;
- h. de aanwezige wateren in het compensatiegebied dienen jaarlijks op de rugstreeppad, de poelkikker en de heikikker gemonitord te worden. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen opgenomen in de Handleiding Meetnet Amfibieën van RAVON (2020);
- i. de platte schijfhoren dient jaarlijks gemonitord te worden conform het protocol van NEM³ voor de platte schijfhoren, door het vangen en determineren van individuen. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van één meetpunt per sloot, van vijf submonsters die 5-8 meter oeverlengte uit elkaar liggen en door het scheppen met een standaard macrofaunanet. Indien dit niet tot vangsten leidt, dient de monitoring uitgebreid te worden met eDNA;
- j. de grote modderkruiper dient jaarlijks gemonitord te worden door middel van scheppen op tenminste vijf meetpunten per sloot. Indien dit niet tot vangsten leidt, dient de monitoring uitgebreid te worden met eDNA;
- k. aanvullend dient tijdens de uitvoering van de monitoring, tenminste jaarlijks, een kwalitatief ecologische beoordeling te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige. Hieruit moet blijken hoe het functioneel leefgebied van de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper zich ontwikkelt en welke effecten hebben opgetreden. Er dient concreet te worden aangegeven welke delen van het compensatiegebied een goede, een matige en een slechte kwaliteit hebben als functioneel leefgebied voor de betreffende soorten;
- l. de resultaten dienen te worden opgeleverd in een rapportage, waarin in ieder geval dient te worden opgenomen: een heldere conclusie over de effectiviteit van de maatregelen en een voorstel voor verdere optimalisatie of extra maatregelen, mocht het verwachte resultaat uitblijven en aanwijsbaar zijn toe te schrijven aan de uitvoering van de betreffende maatregelen;
- m. voorstellen voor optimalisatie en extra maatregelen mogen worden uitgevoerd na goedkeuring van het voorstel door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1);
- n. de resultaten van de monitoring en kwalitatief ecologische beoordeling dienen jaarlijks vóór 1 december van hetzelfde monitoringsjaar te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid;
- o. indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven, kunnen er door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aanvullende maatregelen worden opgelegd waaronder het verlengen van de monitoringsduur met eventueel extra monitoringsinspanning;
- p. te allen tijde dient het hygiëne protocol van Ravon² te worden gehanteerd.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

- Dit besluit is alleen van toepassing op de beschermde soorten, verbodsbepalingen en handelingen zoals opgenomen in de aanvraag. Indien blijkt dat de werkzaamheden zullen leiden tot overtreding van andere verbodsbepalingen en/of er sprake zal zijn van niet eerder voorziene effecten op andere beschermde soorten dan waarop dit besluit van toepassing is, dienen de werkzaamheden gestaakt te worden en direct contact te worden opgenomen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) en hiervoor een aanvullende ontheffing te worden aangevraagd bij Omgevingsdienst Haaglanden.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde (bijvoorbeeld de Vereniging van Eigenaren) of de gemeente Hardinxveld-Giessendam dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor de onderhoudsverplichting. Dit dient contractueel vastgelegd te worden.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 4 maart 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, (in samenhang met artikel 3.8) van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De ontheffing is aangevraagd door Waardzone C.V. De aanvraag heeft betrekking op het bouwrijp maken van agrarisch gebied voor woningbouw en het bouwen van 160 woningen in de daarvoor bestemde ontwikkelingslocatie “Waardzone ‘t Oog”. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de ooievaar, het verstoren, het opzettelijk doden en vangen en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreepad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper, het vernielen en rapen van eieren de platte schijfhoren en het anders dan voor verkoop, onder zich hebben en vervoeren van de rugstreepad, de poelkikker, de heikikker en de platte schijfhoren. Het afvangen vindt plaats middels niet-selectieve middelen. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk vernielen van nesten of rustplaatsen van de ooievaar (*Ciconia ciconia*);
- artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk doden en vangen van de rugstreepad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreepad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*), en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.5, derde lid van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreepad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben of vervoeren van de rugstreepad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*);
- artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het vangen van de rugstreepad (*Epidalea calamita*), de poelkikker (*Pelophylax lessonae*), de heikikker (*Rana arvalis*) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulis*) door gebruikmaking van niet-selectieve middelen;
- artikel 3.10, eerste lid en onder a, in samenhang met artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het doden en vangen van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*);
- artikel 3.10, eerste lid en onder b, in samenhang met artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 maart 2022 tot en met 31 december 2032.

Bij de aanvraag zijn de volgende relevante stukken toegevoegd:

- Quicksan. In het kader van de Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening Zuid-Holland. Plangebied: Waardzone, Hardinxveld Giessendam, Ecoresult B.V., met kenmerk: ER20220804v01, van 7 december 2023 (ODH585843).
- Nader onderzoek kerkuil, steenuil, rugstreeppad, poelkikker, heikikker, platte schijfhoren, grote modderkruiper en waterspitsuis. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Waardzone, Hardinxveld Giessendam, Ecoresult B.V., met kenmerk: ER20223009v01, van 16 januari 2023 (ODH585840);
- Activiteitenplan rugstreeppad, poelkikker, heikikker, platte schijfhoren en grote modderkruiper. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Waardzone, Hardinxveld Giessendam, Ecoresult B.V., met kenmerk: ER20221025v01, de herziene versie van 13 februari 2023 (ODH602941);
- Stedenbouwkundig programma van eisen woningbouwlocatie 't Oog Hardinxveld-Giessendam. NieuwBlauw, van 16 december 2019 (ODH215379);
- Woongebied 't Oog vervolgoverleg Provincie Zuid-Holland met kenmerk van 13 maart 2019 (ODH215377).

Ambtshalve zijn de volgende stukken toegevoegd:

- Heikikkers in Meerstad Toepassing van het model LARCH op de heikikker (*Rana arvalis*) in het project Meerstad als onderbouwing voor een duurzame instandhouding van deze soort. Alterra Wageningen UR Wageningen, met kenmerk Alterra-rapport 2342, van september 2012 (ODH819136).
- De heikikker in Meerstad in 2015. Monitoring compensatiegebieden en wegvangen heikikkers uit te dempen sloten. Stichting RAVON, met kenmerk 2015.063 (ODH819130).
- Pathways of ornamental and aquarium fish introductions into urban ponds of Epping Forest (London, England): the human vector. Copp, G. H., K. J. Wesley & L. Vilizzi. J. Appl. Ichthyol. 21 (2005), 263–274 (ODH844317).
- Pumpkinseed sunfish (*Lepomis gibbosus*) invasions facilitated by introductions and nature management strongly reduce macroinvertebrate abundance in isolated water bodies, van Kleef, H, G. van der Velde, R. S. E. W. Leuven & H. Esselink. Biol Invasions (2008) 10: 1481–1490 DOI 10.1007/s10530-008-9220-7 (ODH844315).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking. De initiatiefnemer heeft op 16 juni 2022 verzocht de aanvraag aan te houden totdat het aanvullend onderzoek afgerond was. Het aanvullend onderzoek is op 16 januari 2023 aangeleverd.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 8 mei 2023 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 20 juni 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Waardzone 't Oog fase 1, Nieuw Blauw Stedenbouw en Landschap, van 7 juni 2023 (hierna: inrichtingskaart) (ODH768197)
- Notitie reactie opmerkingen ontheffing Wet natuurbescherming. Plangebied Waardzone Hardinxveld-Giessendam, Ecoresult B.V., met kenmerk: NER20230523vCONCEPT, van 14 juni 2023 (ODH768172).

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 23 april 2021 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag voor de ooievaar is getoetst aan de artikelen 3.1 en 3.3, van de Wnb. De aanvraag voor de rugstreepad, de poelkikker en de heikikker is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.5, 3.6, 3.8, 3.9 en 3.25 van de Wnb. De aanvraag voor de platte schijfhoren is getoetst aan de artikelen 3.5, 3.6, 3.8 en 3.25 van de Wnb. De aanvraag voor de grote modderkruiper is getoetst aan artikel 3.10 en 3.25 van de Wnb. Daarnaast is de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland van toepassing.

De ooievaar is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de ooievaar, te vernielen, te beschadigen of weg te nemen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is;
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

De rugstreepad, de poelkikker en de heikikker zijn van nature in Nederland in het wild levende soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De rugstreepad en de heikikker zijn tevens opgenomen in Bijlage II van het Verdrag van Bern. De poelkikker is opgenomen in Bijlage III van het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de rugstreepad, de poelkikker, de heikikker en de platte schijfhoren opzettelijk te doden of te vangen;
- de rugstreepad, de poelkikker, de heikikker en de platte schijfhoren opzettelijk te verstoren;
- eieren van de platte schijfhoren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad, de poelkikker, de heikikker en de platte schijfhoren te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb is het verboden om de rugstreepad, de poelkikker, de heikikker en de platte schijfhoren, anders dan voor verkoop, onder zich te hebben of te vervoeren.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb is het verboden om de rugstreepad, de poelkikker, de heikikker en de platte schijfhoren te vangen door gebruikmaking van niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de rust van de populaties van deze soorten tot gevolg kunnen hebben. Op grond van het tweede lid kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van het verbod. Artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb is van overeenkomstige toepassing.

De grote modderkruiper betreft een van nature in Nederland in het wild levende soort welke is opgenomen in bijlage A van de Wet natuurbescherming.

Op grond van artikel 3.10, eerste lid onder a en b, van de Wet natuurbescherming is het verboden:

- de grote modderkruiper opzettelijk te doden of te vangen;

- vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de grote modderkruiper opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, van de Wnb aan de orde is -met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5, de noodzaak voor de ontheffing ook verband kan houden met handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde- en;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.9, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wnb is het verboden om gebruik te maken van vangmiddelen die qua werking en gebruik niet-selectief zijn en welke in elk geval zijn opgenomen in Bijlage VI, onderdeel a, van de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.9, tweede lid, kunnen wij ontheffing verlenen van het genoemde verbod. Hierop is artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb van overeenkomstige toepassing.

Voor het vangen van ongewervelde dieren worden verscheidende vangmiddelen gebruikt, welke behoren tot onderdeel c van artikel 3.10 van het Besluit natuurbescherming. Op grond van artikel 3.25, vierde lid, onder a, van de Wnb kunnen wij ontheffing verlenen van het genoemde verbod, indien voldaan wordt aan artikel 3.24, derde lid en aan de regels als bedoeld in artikel 3.24, vierde lid:

- het onnodig lijden bij het te doden of te vangen dier wordt voorkomen.
- voor zover deze ontheffing in overeenstemming is met de bij of krachtens de Benelux-overeenkomst gestelde regels.

Op grond van het bepaalde in artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb, moeten in een ontheffing expliciet de middelen worden aangewezen die voor het vangen van dieren mogen worden gebruikt.

Artikel 3.34, eerste lid van de Wnb is niet van toepassing, aangezien het weer in vrijheid stellen van de gevangen dieren in nabij gelegen gebieden niet als herintroductie beschouwd wordt, zoals bedoeld in artikel 3.34 van de Wnb, omdat het daarbij niet primair gaat om het vormen van een zelfstandige populatie, maar het hier gaat om het bijplaatsen in een bestaande populatie.

Voor de overige soorten geldt de algemene zorgplichtbepaling op grond van artikel 1.11 van de Wnb.

Beoordeling

Aanvraag

In de ontwikkelingslocatie “Blauwe Zoom” is de gemeente Hardinxveld-Giessendam samen met andere partijen bezig met de gefaseerde aanleg van circa 600 woningen. Het voorliggende plangebied ‘Waardzone ‘t Oog’, ligt ten noorden van de Spoorweg, ten zuiden van het Betuwepad en ten oosten van de Polderweg te Hardinxveld-Giessendam. Het plangebied bestaat uit veenweidegebied met watergangen en enkele bomen. De komende negen jaar worden er in voorgenoemd gebied woningen gebouwd. Waardzone ‘t Oog, waarop voorliggend besluit ziet, betreft de realisatie van 160 woningen. Hiervan wordt dertig procent sociale woningbouw, waarbij ook rekening wordt gehouden met doelgroepen zoals zorgbehoevende, senioren, starters en alleenstaanden. De beoogde transformatie van weidegebied naar woningbouw zal vanaf 2023-2024 tot en met 2030-2031 plaatsvinden. De

aanleg vindt gefaseerd plaats waarbij eerst het deelgebied “west” ontwikkeld zal worden (voorbelasting 2023-2024). Het deelgebied ‘zuid’ volgt daarna (voorbelasting 2025). Na een periode waarin het gebied bouwrijp wordt gemaakt (aanleggen bouwwegen, egaliseren terrein) worden kavels uitgegeven voor de ontwikkeling van (seriematig) vastgoed. Daarnaast wordt ook de hoofdontsluiting centraal door het gebied aangelegd van oost naar west. Gedurende de afbouwfase van de woningen wordt het gebied verder ingericht. De definitieve wegen worden dan aangelegd en de waterstructuur zal haar definitieve vorm krijgen. De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 maart 2022 tot en met 31 december 2032. De ontheffing wordt verleend tot en met 31 december 2035, omdat de realisatie van de ecologische verbindingzone onder het spoor door niet in een kortere tijd te realiseren is.

Overtreding verbodsbepaling(en)

In het kader van de Wet natuurbescherming is voorafgaand aan de werkzaamheden een inschatting gemaakt van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en is in de loop van 2022 aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek naar de ooievaar is uitgevoerd volgens de richtlijn broedvogels van SOVON. Het onderzoek naar de aanwezigheid van de rugstreppad, de poelkikker, de heikikker en de grote modderkruiper is uitgevoerd nagenoeg conform de Kennisdocumenten Rugstreppad, Poelkikker en Heikikker (BIJ12, 2017) en het Kennisdocument Grote modderkruiper (BIJ12, 2021), aangevuld met e-DNA onderzoek. Voor de heikikker is het scheppen naar eieren en larven deels een maand later uitgevoerd dan voorgeschreven, maar aangezien de larven dan nog steeds in het water zitten, is het vaststellen/uitsluiten ook dan mogelijk. Het onderzoek naar de platte schijffhoren is uitgevoerd volgens de ‘Handleiding Slakken van de Habitatrichtlijn waarnemen’ van Stichting Anemoon (2009). Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest en hieruit is de aanwezigheid van onderstaande beschermde soorten en functies gebleken.

Ooievaar

De onderzoeken stelden de broedplaats van één ooievaar vast bij een van de boerderijen direct ten zuiden van het plangebied. De werkzaamheden vinden binnen 180 meter van de nestplaats plaats. Het plangebied ligt binnen deze afstand waardoor er een kans is dat het nest dusdanig verstoord wordt dat het broedsucces mogelijk beïnvloed wordt en het nest zijn functionaliteit verliest. Hiermee wordt mogelijk de verbodsbepaling zoals opgenomen in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Rugstreppad

Tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid van rugstreppad, is deze niet vastgesteld in het plangebied. De soort is wel in een naastgelegen perceel gevonden in plangebied ‘Blauwe Zoom het Dorp’ te Hardinxveld-Giessendam waar de soort door de gunstige omstandigheden zich snel heeft kunnen vermeerderen. Deze soort is een pionierssoort die snel geschikte plekken kan vinden in vergraafbare grond en plassen zoals aanwezig op bouwlocaties. Hoewel diverse maatregelen worden genomen is spontane vestiging in het plangebied niet volledig uit te sluiten. Buiten het plangebied is voortplantingshabitat, foerageergebied en overwinteringshabitat aanwezig van de rugstreppad. Door de werkzaamheden worden mogelijk individuen verstoord en rustplaatsen vernietigd en moeten mogelijk individuen worden weggevangen en verplaatst. Hiermee worden mogelijk de verbodsbepalingen zoals opgenomen in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Poelkikker

In de onderzoeken is de aanwezigheid van de poelkikker vastgesteld. De verzamelde waarnemingen indiceren dat de poelkikker binnen het plangebied in alle sloten en slootkanten voorkomt. Binnen het plangebied is voortplantingshabitat, foerageergebied en overwinteringshabitat aanwezig. Als gevolg van de werkzaamheden zullen deze voortplantingsplaatsen en rustplaatsen verloren gaan en individuen worden gevangen en verplaatst. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals opgenomen in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Heikikker

In de onderzoeken is de aanwezigheid van de heikikker vastgesteld. De dichtheid in het plangebied is laag. Binnen het plangebied is voortplantingshabitat, foerageergebied en overwinteringshabitat aanwezig. Als gevolg van de werkzaamheden zullen deze voortplantingsplaatsen en rustplaatsen verloren gaan en individuen worden gevangen en verplaatst. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals opgenomen in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Platte schijfhoren

In de onderzoeken is de aanwezigheid van de platte schijfhoren vastgesteld. De soort komt waarschijnlijk in alle sloten voor. Als gevolg van de werkzaamheden gaat het leefgebied van de platte schijfhoren verloren. Ondanks zorgvuldig handelen is het onvermijdelijk dat bij de uitvoering van deze werkzaamheden individuen van de platte schijfhoren gedood worden en eieren worden vernield. Hierbij worden de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid, van de Wnb overtreden. Daarnaast worden individuen weggevangen en verplaatst waarmee sprake is van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals opgenomen in artikel 3.5, eerste lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb.

Grote modderkruiper

In de onderzoeken is de aanwezigheid van de grote modderkruiper vastgesteld. De soort is vooral vastgesteld in de diepere, vegetatie-armere sloten in het oostelijk deel van plangebied. De verwachting is dat alle onderdelen van het leefgebied voor deze soort aanwezig zijn, hoewel de dieren in de winterrustperiode niet zijn waargenomen. Als gevolg van de werkzaamheden zullen de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen verloren gaan. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals opgenomen in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wnb overtreden.

Voor het vangen en verplaatsen worden de verbodsbepalingen respectievelijk artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wnb overtreden.

Vangen en verplaatsen

Door het vangen en verplaatsen worden individuen van de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper, opzettelijk verstoord en gevangen. In uitzonderlijke gevallen worden individuen onopzettelijk gedood. Door het vangen en verplaatsen worden de verbodsbepaling in artikel 3.5, eerste, tweede en derde lid, en artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wnb overtreden. De vangmiddelen zijn niet-selectief. en hiermee worden de artikelen 3.9, eerste lid, en 3.24, tweede lid van de Wnb overtreden.

De gevangen individuen worden kort onder zich gehouden en vervoerd. Door het onder zich hebben en het verplaatsen van de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper worden de verbodsbepaling in artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de ooievaar, de rugstreppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper tot een minimum te beperken worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het Activiteitenplan. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Waardzone, Hardinxveld Giessendam' herziene versie van 13 februari 2023 de inrichtingskaart 'Waardzone 't Oog fase 1' van 7 juni 2023 en de aanvullende informatie van 20 juni 2023. Deze maatregelen zien toe op het plaatsen van twee nestpalen voor de ooievaar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Deze maatregelen zien tevens toe op het inrichten van een compensatiegebied geschikt voor de rugstreppad, de heikikker, de poelkikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper, het gefaseerd wegvangen van individuen (buiten de kwetsbare perioden, zoals de winterperiode en de voortplantingsperiode), het uitzetten van deze individuen in een geschikt compensatiegebied en daarna het verbinden van dit compensatiegebied met de omgeving middels ecologische verbindingzones. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van ecologisch deskundige(n) met kennis van de ooievaar, de rugstreppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is niet locatie specifiek. De gemeente heeft, in overleg met regio en provincie, de keuze gemaakt om op deze locatie 160 woningen te bouwen. Op dit moment is het agrarisch gebied. Deze voorziene woningbouw maakt deel uit van een grotere woonontwikkeling 'De Blauwe Zoom' waarvan het oostelijke deel al is gerealiseerd en de ontwikkelingen van deelgebied 'Ons Dorp' in volle gang zijn. Voor ontwerp en inrichting van de wijk is er geen beter alternatief mogelijk, omdat anders het projectdoel niet verwezenlijkt kan worden en de compensatiegebieden te verspreid in het plangebied komen te liggen. Kleinere compensatiegebieden in (het plangebied) hebben meer last van randeffecten en zijn kwetsbaarder voor verstoring. Het huidige plan is het betere alternatief.

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een compensatie ingericht van 2,85 ha, geschikt voor de aanwezige soorten. Dit compensatiegebied wordt ingericht met extra sloten, poelen, keverbanken en steilranden. Tevens worden er buiten het plangebied twee ooievaarsnesten geplaatst. Om het bouwen mogelijk te maken is het dempen van sloten noodzakelijk evenals het voorbelasten van het te bebouwen terrein.

Er worden maatregelen getroffen om de negatieve effecten op de rugstreppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper te verminderen. Deze maatregelen bestaan uit het wegvangen van de dieren van de rugstreppad, de heikikker, de poelkikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper uit het te bebouwen gebied voorafgaand aan het bouwgeschikt maken van het plangebied en deze te verplaatsen naar een compensatiegebied.

Om zoveel mogelijk slachtoffers onder de rugstreppad, de poelkikker, de heikikker te voorkomen, is het vangen en verplaatsen naar een compensatiegebied noodzakelijk. Bij het toepassen van de enige selectieve vangmethode, c.q. handvangsten, wordt slechts een deel van de dieren in het plangebied gevangen. Er zijn dus geen selectieve werkwijzen waarbij de soorten effectief afgevangen kunnen worden. Hierdoor is de inzet van niet selectieve vangwijzen, zoals schermen met vangemmers, schep- en steeknetten en elektrovisserij noodzakelijk.

Ook moet aan de zorgplicht worden voldaan, waarvoor ook de bruine kikker, kleine watersalamander en de gewone pad weggevangen moeten worden. Dit wegvangen gebeurt in de meest geschikte perioden en met de minst schadelijke middelen, conform de betreffende kennisdocumenten van amfibieën. De inzet van steeknetten is noodzakelijk om slachtoffers onder de platte schijfhoren te vermijden. De inzet van elektrovisserij is nodig om slachtoffers onder grote modderkruipers zoveel mogelijk te voorkomen. Voor deze soorten is er geen selectieve vangmethode. Dit wegvangen gebeurt in de meest geschikte perioden en met de minst schadelijke middelen, conform het betreffende kennisdocument. Door gebruik van vangemmers met dubbele bodems en het afsluiten van de vangemmers tijdens ongunstig weer wordt het onnodig lijden voorkomen. Als vervoersmiddelen van de

gevangen van de grote modderkruiper en de platte schijfhoren worden emmers of bakken met slootwater gebruikt. De gevangen dieren worden direct uitgezet in een geschikt/ontwikkeld compensatie gebied waarmee het onnodig lijden wordt voorkomen.

De dieren worden direct herplaatst in een reeds ontwikkeld compensatiegebied. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de ooievaar, de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van de volgende belangen als bedoeld in artikel 3.3, lid 4 onder b sub 1, van de Wnb:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; (*relevant voor ooievaar*)

De ontheffing is mede aangevraagd op grond van het volgende belang als bedoeld in artikel 3.8, lid 5 onder b, van de Wnb:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (*relevant voor rugstreeppad, poelkikker, heikikker en platte schijfhoren*).

De ontheffing is mede aangevraagd op grond van het volgende belang als bedoeld in artikel 3.10, lid 2 onder a, van de Wnb:

- handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde (*relevant voor grote modderkruiper*).

Het belang voor de grote modderkruiper is evident en verdient geen nadere toelichting. Voor de overige genoemde belangen is deze als volgt:

In het belang van de volksgezondheid

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3 van de Wnb. Met name de sociale woonsector en speciale doelgroepen ondervinden grote hinder van het huidige woningtekort. Door de slechte doorstroom kunnen deze doelgroepen vaak geen woning vinden en blijven ze wonen in een niet passende woning. Deze situatie kan een sterk effect hebben op de mentale gezondheid. Door de bouw van 160 woningen, waaronder 30% betaalbare koopwoningen zullen mensen kunnen doorstromen naar geschikte woningen wat een positieve invloed zal hebben op zowel de mentale als fysieke gezondheid. Tevens wordt ook rekening wordt gehouden met doelgroepen zoals zorgbehoevende, senioren, starters en alleenstaanden. Nieuwbouwwoningen moeten voldoen aan het vigerende Bouwbesluit (2022). Daarin is vast gelegd dat de RC waarde van het dak minimaal 6.0 moet zijn en de RC waarde van de muren minimaal 4.5. De geplande nieuwbouwwoningen krijgen daarmee minimaal energielabel A.

Dwingende redenen van groot openbaar belang

De beoogde ontwikkeling van de 160 van de in totaal 276 woningen van planontwikkelingen van fase west en zuid waarvoor de globale eindbestemming "Woongebied" is toegekend, voorziet in nieuwbouw binnen het bestaand stedelijk gebied. De regionale woonvisie draagt bij aan de groeiagenda van de Drechtsteden. Gemeenten dienen locaties/mogelijkheden te zoeken om de plancapaciteit te verhogen en samen te werken aan de groeiopgave. Voor

de regio Drechtsteden is een groei van 9.560 woningen tot en met 2031 nodig. Hiervan is een groei van 850 huishoudens voorzien binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam. In de planmonitor zijn in totaal 930 woningen voorzien waaronder de geplande 600 woningen van de Blauwe Zoom. Uitgaande van deze cijfers blijft een regionaal tekort ontstaan, waar een overcapaciteit van minstens 20% is gewenst. In dit plan is de bouw van 30% betaalbare koopwoningen voorzien, waar lokaal behoefte aan is. Het project draagt bij aan het voorzien in de dringende maatschappelijke behoefte aan (betaalbare) woningen. Met de ontwikkeling van de Blauwe Zoom draagt de gemeente Hardinxveld-Giessendam bij aan de gemeentelijke opgave, in lijn met de regionale woonvisie en de totale groeiagenda van de Drechtsteden. De ontheffing is daarom nodig vanwege een groot openbaar belang.

Onder artikel 3.25, eerste lid wijzen wij de niet selectieve vangmiddelen aan. Deze aanwijzing is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de beschermde soorten, inclusief de andere amfibieënsoorten en vissen die onder de zorgplicht vallen, weggevangen kunnen worden en niet bij de uitvoering van de werkzaamheden gedood worden. Bij het toepassen van de enige selectieve vangmethode, c.q. handvangsten, wordt slechts een deel van de dieren in het plangebied gevangen. Er zijn geen selectieve werkwijzen waarbij de soorten uit een groot gebied afgevangen kunnen worden. Hierdoor is de inzet van niet selectieve vangwijzen, zoals schermen met vangemmers, schep-, steeknetten en elektrovisserij noodzakelijk.

Staat van instandhouding

In het plangebied is de ooievaar, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper aangetroffen. Als gevolg van het plan gaat een deel van het leefgebied van deze soorten verloren. Door de werkzaamheden worden de voortplantingsplekken, het foerageergebied en geschikt winterhabitat van de poelkikker, de heikikker, vernietigd/aangetast. Tevens gaan als gevolg van planuitvoering de voortplantingsplekken en zomer- en winterleefgebied van de grote modderkruiper en het leefgebied van de platte schijfhoren verloren. Alle aanwezige amfibieën, vissen worden weggevangen en verplaatst naar een naastgelegen compensatiegebied. Hierbij worden niet selectieve vangmiddelen ingezet. Er worden van de amfibieën geen eieren of larven gevangen of verplaatst. Het wegvangen wordt uitgevoerd door een deskundigen.

Ooievaar

Voor de ooievaar worden twee nieuwe nesten op palen geplaatst buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden en gelegen bij dezelfde voedselgebieden. De essentiële voedselgebieden liggen buiten het plangebied. De nieuwe nestpalen komen dichterbij de foerageergebieden te liggen. Het is mogelijk dat het huidige paar als gevolg van de bouwwerkzaamheden op korte afstand naar één van deze nieuwe nestpalen verhuist, maar het is ook mogelijk dat het paar went aan de bedrijvigheid en de huidige nestpaal blijft gebruiken. Ook kunnen nieuwe paren zich vestigen op de nieuwe nestplekken.

De ooievaar is nu een landelijk verspreid voorkomende soort. De soort was rond 1970 nagenoeg als broedvogel verdwenen. Door een succesvol herintroductieprogramma is de trend vanaf 1980 weer positief. Concentraties broedende ooievaars zijn in Zuid Holland vooral aanwezig rond de voormalige fokstations Alphen aan de Rijn en het Liesveldt (Groot-Amers). Broedende ooievaars zijn nu ook aanwezig in steden zoals Den Haag en Rotterdam. Het aantal broedparen neemt landelijk vanaf 1990 met meer dan 5% per jaar toe. De staat van instandhouding van de ooievaar als broedvogel in Nederland is gunstig. Door de voorgenoemde maatregelen is het aannemelijk dat de ooievaar als broedvogel in de directe omgeving aanwezig blijft.

Andere soorten

In het plangebied zijn geen rugstreeppadden aangetroffen. Deze soort kan zich snel op bouwlocaties vestigen en voortplanten, zoals in 'Blauwe Zoom Het dorp'. Het compensatiegebied binnen het project 'Blauwe zoom 't Oog' is ook geschikt voor de rugstreeppad, maar wordt niet speciaal voor deze soort ingericht. In de aanlegfase zullen delen van het compensatiegebied vrij zijn van vegetatie, ook de poelen zullen in de aanlegfase vegetatiearm zijn, ook zijn er keverbanken en steilranden. Hierdoor zijn er voor de soort geschikte voortplantingsplekken,

foerageergebied en geschikt winterhabitat aanwezig. Indien uit de vangsten blijkt dat er toch meerdere rugstreeppadden in het plangebied aanwezig zijn, zal het beheer van een deel van het compensatiegebied inclusief een voorplantingspoel aangepast worden, dit hebben wij opgenomen in onze voorschriften.

Om de gunstige staat van instandhouding van de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper te waarborgen, wordt voorafgaand aan het bouwrijp maken van het plangebied een compensatiegebied aangelegd en beheerd. In het compensatiegebied zijn na de inrichting diverse biotopen aanwezig, noodzakelijk voor het doorlopen van de gehele levenscyclus van de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper. Ook worden in het compensatiegebied twee poelen aangelegd zoals aangegeven in het activiteitenplan. In dit ondiepe stilstaande water ontstaat door verlanding (en de ophoping van organisch materiaal) geschikt voortplantingsgebied voor de heikikker. Door delen van de sloten over de gehele breedte te laten dichtgroeien met water- en oeverplanten ontstaan natuurlijke barrières voor vissen. Het grasland zal verruigen. Er worden ook enkele grondwallen (keverbanken en steilranden) aangelegd. Zo ontstaan er geschikte voortplantingsplekken, foerageergebied en geschikt winterhabitat voor de heikikker. In de delen zonder sterke verlanding ontstaat een rijkere onderwatervegetatie, welke geschikt is als voortplantingsgebied voor de poelkikker. De watergang aan de oostelijke zijde van het plangebied, buiten het compensatiegebied, krijgt natuurlijke oevers en is daardoor ook (matig) geschikt als leefgebied voor de poelkikker.

Het compensatiegebied krijgt een oppervlakte van 2,85 hectare, kleiner dan het oorspronkelijke gebied van 13,7 hectare. Het huidige plangebied beschikt over 11,8 kilometer aan oevers, welke niet natuurvriendelijk zijn. Het compensatiegebied beschikt in de nieuwe situatie over een lengte van 3,8 kilometer aan oevers en buiten het compensatiegebied, maar binnen het plangebied, komt 5,7 kilometer aan natuurvriendelijke oevers beschikbaar. Deze buiten het compensatiegebied liggende oevers en wateren zijn door recreatief medegebruik zeer beperkt geschikt voor de poelkikker en de grote modderkruiper.

De kennisdocumenten voor de heikikker en de poelkikker stellen dat een compensatiegebied voor deze soorten een vergelijkbare of grotere lengte of oppervlakte aan leefgebied dient te hebben, maar ook kleinere gebieden mogelijk zijn mits deze een hoge kwaliteit krijgen. Dit geldt zowel voor het landhabitat als voor het voortplantingswater. Het plangebied heeft nu een agrarisch beheer, waarbij de gehele vegetatie meerdere keren per jaar wordt gemaaid en waarbij de sloten jaarlijks worden geschoond en hierdoor maar matig geschikt leefgebied zijn voor de aangetroffen soorten. Het toekomstige leefgebied voor de genoemde soorten wordt, ten opzichte van de huidige situatie, sterk in kwaliteit verbeterd, zowel het landhabitat (inclusief het overwinteringshabitat) alsook het voortplantingswater. Hierdoor zullen de dichtheden van de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper in het compensatiegebied waarschijnlijk hoger zijn dan in het huidige plangebied. Daarnaast is het omliggende gebied grotendeels nog in gebruik als agrarisch gebied en de weilanden en oevers zijn voor de soorten een tijdelijke uitwijkmogelijkheid. Het verdergaande plan is deze omliggende gebieden op den duur ook te ontwikkelen tot woningbouw, waarnaast ook compensatiegebieden worden ingericht en beheerd. Vervangende leefgebieden voor de heikikker en de grote modderkruiper hebben, als deze nieuw aangelegd worden enkele jaren nodig om zich te ontwikkelen. Het vervangende habitat voor de poelkikker en de platte schijfhoren kan zich al binnen één jaar ontwikkelen. Om het proces van ontwikkeling te versnellen blijft een deel van de oevervegetatie behouden. Ook worden delen van oevervegetatie, de watervegetatie en modder (als een modderlaag in de sloten ontbreekt) uit het te bebouwen gebied overgeplaatst naar het compensatiegebied. Het compensatiegebied binnen het huidige plangebied krijgt een beheer gericht op de beschermde soorten: de heikikker, de poelkikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper.

Recreatie

Om de compensatie de grootste kans van slagen te geven en een duurzame populatie in dit relatief klein gebied te behouden, is de aanleg van een verhard recreatief pad om het compensatiegebied heen zoals in het

activiteitenplan is voorgesteld niet mogelijk. Diverse studies zoals de studies van Copp *et al.* 2005³ in het Verenigd Koninkrijk en Kleef *et al.* 2008⁴ in Nederland, geven aan dat recreatie en/of nabijheid van woonwijken de belangrijkste oorzaken zijn van het mislukken van aquatische natuurontwikkelingsprojecten.

Recreatie leidt tot het verstoren van de voortplanting, het bewuste uitzetten van vissen en andere exoten, tot eutrofiering van het water en vertrappen van de ondiepe oeverzones (de voortplantingsplekken). De zuidoostzijde, welke in de toekomst geheel tussen de nieuwbouw komt te liggen, wordt ingericht als intensieve recreatieve zone. Voor een functioneel compensatiegebied is ook acceptatie en bewustwording van omwonenden noodzakelijk, dit om onder andere het uitzetten van schilpadden, vissen en waterplanten (meestal exoten) tegen te gaan, zowel in het compensatiegebied als in omliggende sloten. Ook zijn omwonenden belangrijk bij het tijdig signaleren en melden van het eventueel droogvallen van de voortplantingspoelen of -sloten. De gemeente stuurt dan als mede-initiatiefnemer tijdig bij.

Ecologische verbinding

Het compensatiegebied zal middels duikers, groenstroken en natuurvriendelijke oevers verbonden worden met de naastgelegen (toekomstige) rij van compensatiegebieden. Het compensatiegebied kan alleen een duurzame populatie heikikkers op lange termijn hebben als het ecologisch verbonden wordt met kerngebieden van tenminste 230 hectare (Alterra 2012)⁵. Hiervoor is een goede ecologische verbinding met “de rest” van de Alblasserwaard noodzakelijk (zie ook bijlage 1). Het compensatiegebied is relatief klein, en zal door de omvang geen duurzame populatie heikikkers kunnen herbergen. Het compensatiegebied krijgt zowel ecologische ‘water’ verbindingen alsook een ‘oever’ verbinding Dit is opgenomen in een memo ‘Woongebied ’t Oog vervolgoverleg Provincie Zuid-Holland’ van 13 maart 2019. De oost west verbindingen zijn opgenomen in het activiteitenplan. Ook andere binnen de Blauwe Zoom nog te realiseren kleine compensatiegebieden worden met dit gebied middels natuurvriendelijke oevers en watergangen verbonden.

Voor de levensvatbaarheid op lange termijn van deze amfibieën populaties zijn ook ecologisch verbindingen noodzakelijk met de rest van de Alblasserwaard, met name het gebied ten noorden van de Betuwelijn. Deze verbinding dient voor 2035 gerealiseerd te zijn (voorschrift 22). Dit hebben wij opgenomen in onze voorschriften. Deze ecologische verbindingen dienen ook planologisch te worden vastgelegd (voorschrift 23).

Het afvangen van individuen

Om het doden van individuen bij de aanleg van de nieuwbouw te voorkomen, worden de aanwezige dieren in verschillen deelgebieden gefaseerd weggevangen. Als selectieve vangmethode worden handvangsten (met eenmalige wegwerphandschoen) toegepast. Als vangmiddelen als bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb, wijzen wij voor de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker en de platte schijffhoren, schep- en steeknet met een maximale maaswijdte van drie millimeter en emmers aan. Voor de grote modderkruiper wijzen wij het schepnet, elektrovis-apparatuur, emmers en vangbakken aan als vangmiddelen. Door de uitvoering door een deskundige en de opgenomen voorschriften wordt het onnodig lijden vermeden. Het is noodzakelijk dat de begroeiing in het compensatiegebied geschikt is voor de soorten. De begroeiing in het compensatie gebied moet tenminste een half groeiseizoen oud zijn voordat de gevangen individuen hierin vrijgelaten mogen worden (zie voorschrift 12g). Doordat de dieren vrijgelaten worden in geschikte leefgebieden en daardoor weer deel gaan uitmaken van de metapopulatie wordt de staat van instandhouding gegarandeerd.

---

³ Copp, G. H., Wesley K.J., & L. Vilizzi, L. 2005. Pathways of ornamental and aquarium fish introductions into urban ponds of Epping Forest (London, England): the human vector. *J. Appl. Ichthyol.* 21 (2005), 263–274.

⁴ Kleef, H. van, Velde, G. van der, Leuven, R. S. E. W. & Esselink, H., 2008. Pumpkinseed sunfish (*Lepomis gibbosus*) invasions facilitated by introductions and nature management strongly reduce macroinvertebrate abundance in isolated water bodies. *Biol Invasions* (2008) 10: 1481–1490 DOI 10.1007/s10530-008-9220-7.

⁵ Alterra Heikikkers in Meerstad Toepassing van het model LARCH op de heikikker (*Rana arvalis*) in het project Meerstad als onderbouwing voor een duurzame instandhouding van deze soort. Alterra Wageningen UR Wageningen, met kenmerk Alterra-rapport 2342, van september 2012. -2 00613425-00120233

De deelgebieden worden in de verschillende bouwfases afgezet met amfibieënschermen en dammen. Er dienen ook kruislings amfibieënschermen in het plangebied geplaatst te worden. De buitenste schermen dienen te worden voorzien van vluchtheuvels, waardoor individuen het compensatiegebied kunnen verlaten naar overwinteringsplekken buiten de te bebouwen gebieden. De vangemmers dienen te worden voorzien van perforatie, modder, materiaal om te schuilen of een dubbele bodem. De emmer dient afgedekt te worden met gaas of onder een fruitkistje geplaatst te worden om predatie tegen te gaan. Tevens dienen de emmers te worden afgesloten bij slechte weersomstandigheden zoals droogte, hitte of zware regenval. Hiermee wordt voorkomen dat dieren verwond raken of dood gaan. Dit hebben wij opgenomen in onze voorschriften.

Omdat sprake is van het actief vangen en verplaatsen van de rugstreeppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper achten wij het noodzakelijk dat de namen van de vangers, de vangacties, de controlemomenten en -tijden, het aantal gevangen individuen, geslacht en levensfase en de weersomstandigheden worden bijgehouden in een logboek wat op locatie aanwezig dient te zijn. Ook dient in het logboek duidelijk te staan wanneer en waarom de diverse werkzaamheden en de vier deelgebieden zijn vrijgegeven door de betrokken ecologisch deskundige. De deskundige dient ook de kwaliteit van de compensatie tijdig te controleren en indien aanpassingen nodig zijn deze direct te laten uitvoeren. De controle, de bevindingen, de eventuele aanpassingen en goedkeuring dienen opgenomen te worden in het logboek. Dit hebben wij opgenomen in onze voorschriften.

Om het compensatiegebied optimaal te kunnen inrichten, en hierbij geen slachtoffers te maken onder de aanwezige dieren, worden allereerst de dieren uit het compensatiegebied afgevangen en in een kleiner deel van het compensatiegebied, met amfibieënschermen afgeschermd, terrein vrijgelaten. Zie ook bijlage 3 voor de volledige fasering van het wegvangen van individuen in de verschillende delen van het plangebied. Na de afronding van de inrichting van het compensatiegebied worden de tussenschermen, de schermen binnen het compensatiegebied verwijderd. Hierna dient er tenminste een half groeiseizoen gewacht te worden, alvorens gestart kan worden met het afvangen van de dieren in het eerste deel van het te bebouwen gebied (fase 3, in bijlage 3).

Vervolgens wordt een deel van het te bebouwen gebied voorzien van amfibieënschermen en vangemmers en worden de dieren hier afgevangen en vrijgelaten in het compensatiegebied. Aansluitend wordt in de sloten het waterpeil verlaagd en afgevist, eerst met schep- en steeknetten en daarna met elektrovisserij.

De in latere fasen (4,5 en 6), gevangen individuen worden allen ook binnen het ingerichte compensatiegebied vrijgelaten. Het gebied, waar de bouwwerkzaamheden plaatsvinden, blijft gedurende de gehele bouw voorzien van amfibieënschermen en amfibieënroosters bij toegangswegen. Deze amfibieënschermen en -roosters worden pas verwijderd als ook de buiteninrichting is afgerond. Om er zeker van te zijn dat de schermen en roosters goed functioneren, dienen deze zeer regelmatig gecontroleerd te worden, en waar nodig direct te worden hersteld. Dit hebben wij opgenomen in onze voorschriften.

Het afvangen in emmers en schep- en steeknetten wordt gestopt als na vijf dagen met gunstig weer geen individuen meer gevangen worden. De sloten worden daarna per 100 meter afgedamd en leeggepompt. Aanwezige grote modderkruipers worden met respectievelijk slootwater en modder verplaatst naar het compensatiegebied. Aanwezige en platte schijfhorenslakken worden tegelijk met de waterplanten waarin zij aanwezig zijn, in emmers met slootwater naar het compensatiegebied gebracht. Ook overige aanwezige soorten worden overgezet.

Het beheer

Er is geen plan meegeleverd waarin het periodieke onderhoud en beheer van het compensatiegebied wordt aangegeven. Naast een voor de soorten gunstige inrichting is ook een gunstig waterpeil (beheer) nodig. Dat wil zeggen dat het water in de voortplantingsplekken niet te hoog wordt, maar er wel lang genoeg water aanwezig is voor het voltooiën van het larvale stadium. Het beheer zal worden uitbesteed, allereerst door de initiatiefnemer en daarna door de gemeente Hardinxveld-Giessendam aan derden. Een kundig en regelmatig onderhoud is nodig om

het compensatiegebied geschikt te houden voor de genoemde soorten. Dit beheer zal ook op lange termijn consciëntieus uitgevoerd moeten worden om de genoemde soorten in het plangebied te kunnen behouden. Het tijdig opstellen van een beheerplan, het uitvoeren en het vastleggen van de verantwoordelijkheid voor het beheer hebben wij opgenomen in onze voorschriften.

Monitoring

Aan deze ontheffing is een monitoringsverplichting verbonden vanwege het relatief kleine compensatiegebied en de gelijktijdige en in de nabije toekomst plaatsvindende projecten in de Blauwe Zoom. Deze monitoring geeft inzicht in hoe het met de lokale populaties gaat terwijl de ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. Deze monitoringsmethoden zijn conform de richtlijnen die hieraan vanuit de kennisdocumenten aan wordt gesteld. Indien deze monitoring geen positieve waarneming oplevert, is een aanvullende techniek opgelegd: eDNA. Deze techniek maakt het mogelijk de aan/afwezigheid van bepaalde soorten nauwkeuriger vast te stellen, vooral bij een lage dichtheid. Het juist vaststellen van de aan- of afwezigheid van een soort is belangrijk voor de vervolgmaatregelen.

Voorkomen moet worden dat cumulatieve effecten optreden op deze populaties en uiteindelijk op de metapopulatie van de ooievaar, de rugstreppad, de heikikker, de poelkikker, de platte schijfhoren en grote modderkruiper. Monitoring maakt bijsturing mogelijk indien de noodzaak daartoe blijkt. Indien de monitoringsresultaten daartoe aanleiding geven, kunnen aanvullende maatregelen worden opgelegd en/of de monitoringsverplichting worden verlengd. Deze monitoringsverplichting is opgenomen in onze voorschriften.

Rugstreppad

Voor de rugstreppad worden geen specifieke maatregelen genomen. De soort kan hier tijdelijk profiteren van de maatregelen die genomen worden voor de poelkikker en de heikikker. In het gebied zijn in de eerste jaren voor deze soort matig geschikte voortplantingsplekken, matig geschikt foerageergebied en geschikt winterhabitat aanwezig. Het winterhabitat is aanwezig in de vorm van keverbanken en steilranden. Indien de soort met het afvangen toch wordt aangetroffen wordt het beheer van één van de poelen aangepast, zodat deze nagenoeg vrij blijft van waterplanten en oevervegetatie. Ook wordt dan het beheer rond deze poel aangepast zodat hier een lage vegetatie ontstaat. Tevens worden er in het compensatiegebied zandige keverbanken en steilranden aangelegd, waarin de soort zich kan ingraven. Zo ontstaan er geschikte voortplantingsplekken, foerageergebied en geschikt winterhabitat voor de rugstreppad.

De rugstreppad is een soort die in twintigste eeuw sterk achteruit is gegaan. De landelijke staat van instandhouding is volgens Compendium Leefomgeving (hierna: CLO) matig ongunstig. De soort neemt in verspreiding sinds 1997 niet verder af. Een belangrijk deel van de nationale verspreiding ligt in de provincie Zuid-Holland. De rugstreppad komt verspreid voor in de Alblasserwaard. Voor de rugstreppad is in de directe omgeving binnen het uitvoering van het plan 'Blauwe Zoom het dorp' een tijdelijk compensatiegebied gerealiseerd. Tevens zal voor de planuitvoering 'Blauwe zoom het dorp' een groot permanent compensatiegebied aangelegd worden voor de rugstreppad en de heikikker, dit ten noorden van de Betuwelijn, ter hoogte van het plangebied Blauwe Zoom 't Oog. Beide compensatiegebieden zullen middels een ecologische (oever) verbinding met elkaar verbonden worden. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de rugstreppad in de directe omgeving aanwezig blijft en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de rugstreppad in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Poelkikker

De bestaande sloten in het compensatiegebied krijgen natuurvriendelijke oevers. Tevens worden er extra sloten aangelegd met dezelfde oevers en doodlopende koppen. Hierdoor ontstaat slootkantvegetatie en ruige onderwatervegetatie. Op verschillende plekken in het landhabitat van het compensatiegebied worden houtstobben neergelegd. Binnen het compensatiegebied worden ook hogere drogere delen aangelegd. Deze

hogere delen zijn geschikt leefgebied voor aardmuizen en veldmuizen waardoor ook muizenholletjes ontstaan. Zo ontstaan er geschikte voortplantingsplekken, foerageergebied en geschikt winterhabitat voor de poelkikker. Ook de oostrand van het plangebied, waar een watergang komt met brede natuurvriendelijke oevers, wordt (matig) geschikt als leefgebied voor de poelkikker. Dit laatste hangt echter af van het toekomstige beheer en de toekomstige recreatiedruk langs deze oever. Het oppervlakte aan voortplantingsplekken wordt tot 28% verkleind en de oeverlengten tot 39% verkleind. De waterkwaliteit en de kwaliteit van de oeverbegroeiing zal naar verwachting verbeteren, wat gunstig is voor de soort. Wij hebben in onze voorschriften vastgelegd dat het beheer van het water en deze oevers gericht wordt op deze soort.

De Alblasserwaard ligt op de rand van het verspreidingsgebied van de poelkikker, maar de soort komt in vrijwel alle atlasblokken voor. De poelkikker komt in Nederland vooral voor in het oosten en zuiden van het land. De landelijke staat van instandhouding van poelkikker is gunstig, en de landelijke populatie neemt sinds 1997 langzaam toe. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de poelkikker in de directe omgeving aanwezig blijft en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de poelkikker in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Heikikker

Nagenoeg alle bestaande en nieuw aan te leggen sloten in het compensatiegebied, worden voorzien van een doodlopende kop. Het oppervlakte aan voortplantingsplekken wordt tot 18% verkleind en de oeverlengten tot 32% verkleind. De waterkwaliteit en de kwaliteit van de oeverbegroeiing zal naar verwachting verbeteren, wat gunstig is voor de soort. Hierdoor zal het aantal individuen van de heikikker in het compensatiegebied groter zijn dan in het gehele plangebied in huidige staat.

Het veenweidegebied is een onderdeel van het verspreidingszwaartepunt van de heikikker in Nederland naast de noordelijke provincies. De heikikker is een algemene soort in Nederland. De landelijke staat van instandhouding is matig ongunstig (CLO). Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de heikikker in de directe omgeving aanwezig blijft en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de heikikker in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Platte schijfhoren

De bestaande en nieuw aan te leggen sloten in het compensatiegebied, worden voorzien van een doodlopende kop. Hierin zal ruigere onderwatervegetatie ontstaan. Dit stilstaande en zwak stromende water is geschikt gebied voor de platte schijfhoren. Het oppervlakte aan leefgebied wordt tot 67% verkleind. De waterkwaliteit en de kwaliteit van de oeverbegroeiing zal naar verwachting verbeteren, wat gunstig is voor de soort.

De landelijke staat van Instandhouding van platte schijfhoren is in 2008 voor het laatst beoordeeld in het kader van Natura 2000. De landelijke verspreiding is slecht bekend en niet systematisch onderzocht. Het verspreidingszwaartepunt lijkt in de provincie Zuid-Holland te liggen. De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld op matig ongunstig. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de platte schijfhoren in de directe omgeving aanwezig blijft en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de poelkikker in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Grote modderkruiper

De in het compensatiegebied liggende sloten worden voorzien van doodlopende koppen. Tevens worden er in de sloten onderwaterdrempels aangelegd. Hierdoor is er voor de grote modderkruiper altijd geschikt voortplantingsgebied aanwezig, onafhankelijk van het waterpeil. Door een meer natuurlijk beheer van de sloten kan de onderwatervegetatie zich beter ontwikkelen. In de sloten worden ook verdiepingen aangebracht tot 1,5 meter diepte. De watergang op de grens van het plangebied zal een grotere diepte hebben dan de watergangen elders en wordt daarmee geschikt als overwinteringsplek. Ook worden de sloten minder vaak uitgebaggerd,

waardoor een sliblaag ontstaat. Zo ontstaan er geschikte voortplantingsplekken, foerageergebied en geschikt winterhabitat voor de grote modderkruiper. Het oppervlakte aan voortplantingsplekken wordt tot 67% verkleind. De waterkwaliteit en de kwaliteit van de begroeiing zal naar verwachting verbeteren, wat gunstig is voor de soort.

Er zijn aanwijzingen dat de soort na 1950 in ons land achteruit is gegaan. In de jaren '30 en '50 van de vorige eeuw was de grote modderkruiper een algemene vis in zoet water. Tegenwoordig is de grote modderkruiper alleen plaatselijk algemeen. De landelijke staat van instandhouding van de grote modderkruiper wordt derhalve beoordeeld als ongunstig tot slecht. Het zwaartepunt van de huidige verspreiding van deze soort is rond de grote rivieren. De grote modderkruiper is op verschillende plekken in de Alblasserwaard vastgesteld. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de grote modderkruiper in de directe omgeving aanwezig blijft en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de grote modderkruiper in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, waaronder het verbinden van het compensatiegebied aan andere compensatiegebieden en de opgelegde monitoringsverplichting met eventuele bijsturing, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden van het project Waardzone 't Oog niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de ooievaar, de rugstreppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper.

Ecologisch werkprotocol en logboek

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop diverse maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de ooievaar, de rugstreppad, de poelkikker, de heikikker, de platte schijfhoren en de grote modderkruiper op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Hardinxveld-Giessendam bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 eerste lid, 3.8 eerste lid en 3.9 tweede lid van de Wnb worden verleend.

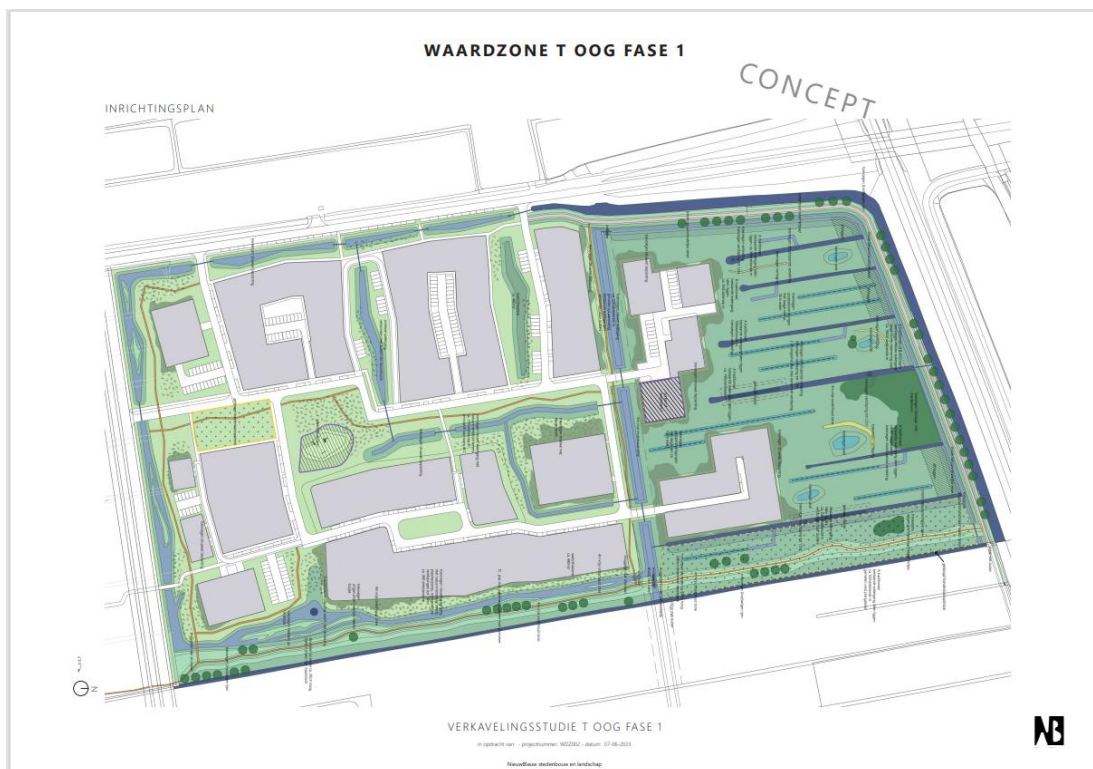
Bijlage 1: Conceptschets ecologische verbindingen.

Figuur 1: Conceptschets hoe de verschillende compensatiegebieden ecologisch met elkaar verbonden kunnen worden. De verbindingen onder het spoor door zijn op dit moment nog niet zeker, en zullen indien geplaatst pas na afronding van de ontwikkeling van de Blauwe Zoom gerealiseerd worden. Bron: visie Tiendpark. Het huidige plangebied de Blauwe zoom 't Oog is rood omlijnd.

Bijlage 2: Conceptschets inrichting compensatiegebied.

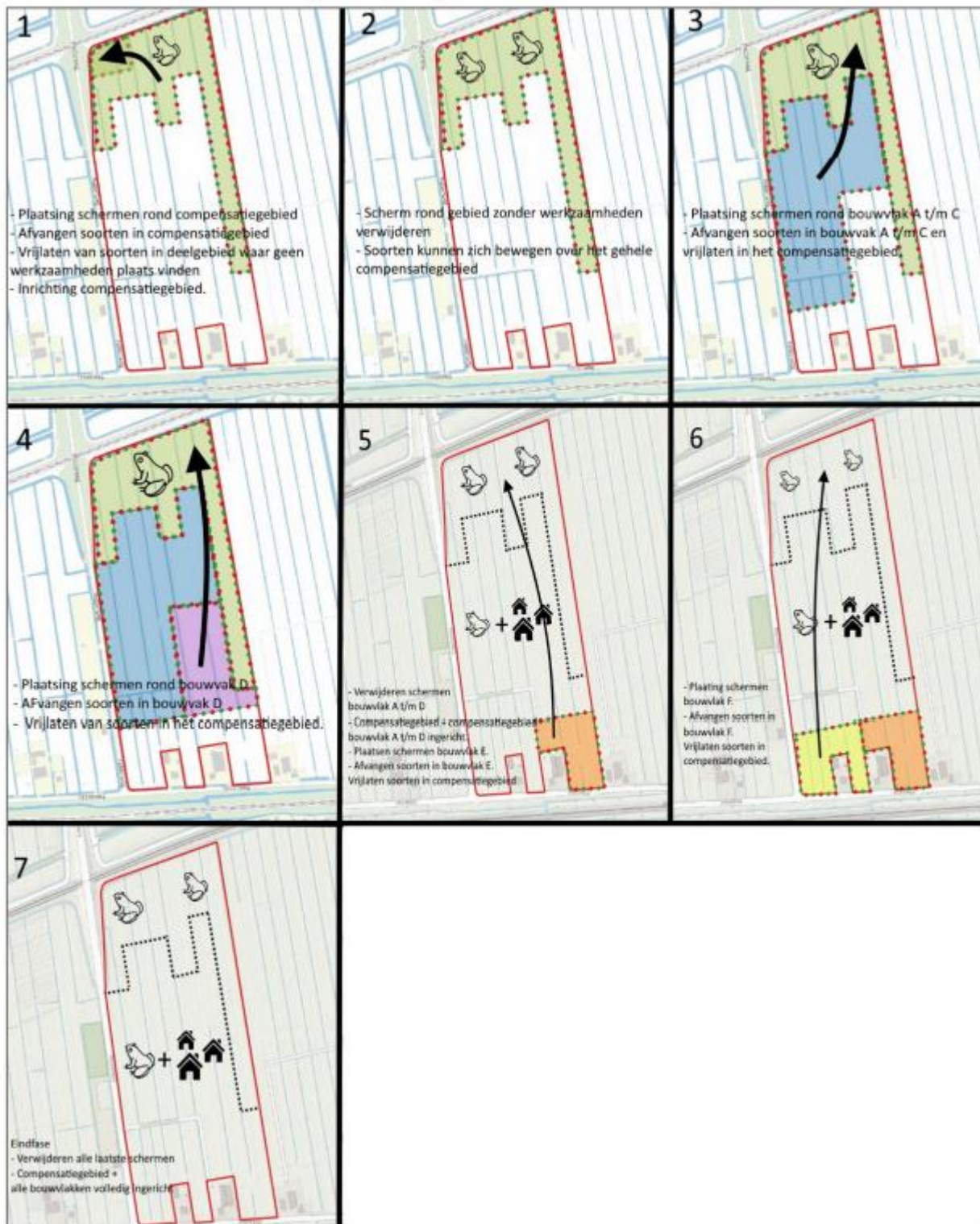
Figuur 2: Inrichting compensatiegebied Waardzone 't Oog. Bron Nieuw Blauw stedenbouw en landschap.

Figuur 3: ligging van de voortplantingsplekken geschikt voor de rugstreepad, heikikker, poelkikker en grote modderkruiper gelegen binnen het plangebied Waardzone 't Oog.

Bijlage 3: De verschillende fasen van het afvangen.

Figuur 4: De fasering van het afvangen. Rood omlijnd het plangebied. Roodgroen gestippeld lijn de locaties van de schermen weer. In donkergroen weergegeven het eerste uitzetgebied, in lichtgroen weergegeven is het uiteindelijke compensatiegebied.